

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

SREDNJA ŠKOLA ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU

ČETVEROGODIŠNJI PROGRAM

Predmet: ENGLESKI JEZIK (I strani jezik)

Sarajevo, avgust, 2016.

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16 i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16, ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta Engleski jezik.

ČLANOVI KOMISIJE ZA SREDNJU ŠKOLU:

Mirela Vasić, prof. „Četvrta gimnazija Ilidža“
Edina Lokvančić, prof. „Treća gimnazija Sarajevo“
Eldin Grabovica, prof. „Srednja škola metalnih zanimanja“
Sabina Bečić Isić, prof. „Srednja elektrotehnička škola Sarajevo“

SADRŽAJ

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA PRVI RAZRED	4
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA DRUGI RAZRED	14
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA TREĆI RAZRED	24
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA ČETVRTI RAZRED.....	35
PRILOG: KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE PREZENTACIJSKIH I KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA	46
LITERATURA	52

1. RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVEROGODIŠNJI PROGRAM
(2 časa sedmično – 70 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

U nastavi engleskog jezika kao stranog jezika u **prvom razredu** srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku (četverogodišnje školovanje) teži se **prelazu s A2 na B1 nivo** Evropskog referentnog okvira za strane jezike – CEFR. U **prvom razredu**, cilj je proširiti upotrebnii vokabular i gramatičke te rečenične strukture. Osnovni cilj je stvarati mladu osobu sposobnu za usmenu i pismenu komunikaciju sa svijetom na stranom jeziku.

CILJANI NIVO ZNANJA

1. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	A2-B1	A2-B1	A2-B1	A2-B1

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Instrukcije i obavještenja ➤ pratiti dijaloge i govor u okviru poznatog opsega tema ➤ razumjeti važne informacije u kratkim odlomcima
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ važne informacije u kratkim vijestima i jednostavnim i ilustrovanim novinskim člancima ➤ jednostavno lično pismo o aspektima svakodnevnog života. ➤ kratke priče o svakodnevnom životu ➤ opće značenje novih informacija u okviru poznatih tema ➤ pretraživati tekstove da bi našli potrebne informacije unutar poznatog opsega tema ➤

Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ u ograničenom opsegu izražavati svoje mišljenje o konkretnim temama ➤ davati mišljenje unutar poznatog područja ➤ prezentirati poznate teme ➤ voditi razgovore unutar poznatog opsega tema
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ opisati svakodnevni događaj ➤ pisati jednostavnija neformalna pisma ➤ pisati jednostavnija formalna pisma ➤ zapisivati jednostavne bilješke za predvidljive teme

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, obrazovanja, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz

geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata.

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da

upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade dvije pismene vježbe tokom školske godine i to po jednu u polugodištu i testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline. Pismena vježba može podrazumijevati pisanje teksta na zadanu temu, prevod teksta, gramatičke i vokabularske vježbe, obradu stručne materije, pisanje eseja. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima.** Učenici u ovom razredu mogu obrađivati jednostavnije stručne tekstove prilagođene nivou znanja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujući kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja

- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Iako komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme u parovima ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne bi trebalo prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

STRUČNI TEKSTOVI:

Učenici čitaju tekstove vezane za struku u pojednostavljenoj formi. Obrađuju se najviše dva teksta po polugodištu.

LEKTIRA:

Moguće je da učenici koji izraze veće interesovanje za čitanje na engleskom jeziku obrađuju tekstove i skraćene verzije djela iz književnosti na engleskom jeziku.

PROJEKTI / PREZENTACIJE

Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade najmanje jednu prezentaciju ili projekat u toku godine.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen I (Prvi) ciklus (dodiplomski studij) u trajanju od najmanje ČETIRI studijske godine, sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/Bachelor
- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

**IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA PRVI RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVOROGODIŠNJI PROGRAM
(2 časa sedmično – 70 časova godišnje)**

PROGRAMSKI SADRŽAJI				
Teme	Funkcije i vještine	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Identitet (zemlje engleskog govornog područja) – multikulturalnost • Putovanja i odmor • Obrazovanje • Historija i umjetnost • Dom i porodica • Hrana, ishrana i zdravlje • Budućnost i tehnologija, zaštita okoliša 	<ul style="list-style-type: none"> -postavljanje pitanja, -davanje kratkih i dužih odgovora, -uočavanje opšte i posebne informacije, -opisivanje predmeta i osoba, -praćenje jednostavnih uputstava -opisivanje načina života i običaja -izražavanje mišljenja i stavova o poznatim temama, -opisivanje 	<p>SLUŠANJE Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • davanjem kratkih i dužih odgovora • uočavanjem opšte i posebne informacije • prepričavanjem dijelova teksta • učešćem u dijalozima / igranjem uloga • spajanjem pitanja i odgovarajućih odgovora, te spajanjem kolona • predviđanjem osnovnog sadržaja teksta • popunjavanjem praznina i tabela 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju količinu ili broj: <i>some, any, a lot of, (a) few, (a) little, much, many</i> • Složenice u jednini i množini • Složenice – imenica+imenica <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (subjekatske, objekatske) • Pokazne (<i>this, that, these, those</i>) • Relativne (<i>who, which, that, whose, where</i>) <p>Brojevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ponavljanje brojeva posebno razlike između <i>teen</i> i <i>ty</i>; • čitanje godina, telefonskih brojeva <p>Pridjevi i Determinatori:</p>	<p>Učenici će obavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme.</p> <p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Sinonime i antonime: (<i>attractive-good-looking - handsome; boring – dull; tasteless – tasteful; hardworking - lazy</i>)</p> <p>Frazalne glagole: (<i>come up with, keep on, stay up, tidy up, turn out, write down; cut short, keep something back; look after</i>)</p> <p>Kolokacije, koje se</p>

	<p>svakodnevnih aktivnosti,</p> <p>-izražavanje količine i vremena</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bilježenjem ključnih riječi i izraza • rješavanjem zadataka: tačno/netačno; višestrukog izbora <p>ČITANJE Učenici će čitati kratke tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • uočavanjem opšte ili posebne informacije • dopunjavanjem rečenica teksta • učešćem u dijalozima • spajanjem rečenica • označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji • rješavanjem zadataka višestrukog izbora 	<ul style="list-style-type: none"> • Prisvojni pridjevi (<i>my, your, his, her, its, our, their</i>) • Participski pridjevi s nastavcima <i>-ed</i> ili <i>-ing</i> • Komparacija pridjeva – svi oblici + <i>too ...</i>, <i>not ... enough</i>, (<i>not</i>) <i>as ... as</i> • Kvantifikatori (<i>too many, too much</i>) <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učestalost (<i>never, usually, sometimes, always, often, every...</i>) • Vrijeme (<i>today, now, yesterday, last..., tomorrow, next ...</i>) • Vjerovatnoća (<i>probably, certainly, definitely</i>) • Prilozi za način (<i>good – well, friendly – in a friendly way/manner</i>) <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple vs. Present Continuous – svi oblici • Glagoli stanja i zbivanja • Past Simple Tense – svi oblici 	<p>odnose na date teme (<i>take up an activity, do a sport, make a reservation; have a meal; go crazy about</i>)</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Napomena: Navedena leksika predstavlja samo primjere i prijedloge i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	--	--	--	---

		<p>GOVOR Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voditi situacijske dijaloge uz pripremu, koristeći postojeće obrasce, osnove jezika i usvojeni vokabular. • samostalno rješavati zadatke i strukturirane dijaloge, te koristiti moderna nastavna sredstva i pomagala. • ukratko i na jednostavan način izraziti svoje mišljenje na zadanu temu <p>PISANJE Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati osobu, okruženje ili predmete koristeći usvojenu strukturu. • napisati jednostavno neformalno pismo/e-mail poštujući. • ukratko izraziti svoje mišljenje o nekoj obrađenoj temi • pisati kratke i jednostavne dijaloge na već poznate i obrađene teme 	<p>(ponavljanje i utvrđivanje)</p> <ul style="list-style-type: none"> • used to + infinitive • Past Continuous Tense – svi oblici • <i>Will + infinitive vs. Going to + infinitive vs. Present Continuous</i> (vjerovatnoća, namjera, plan) • Modalni glagoli za izražavanje vjerovatnoće: <i>may, might, will</i> • Prvi kondicional (<i>If + Present Simple</i>) <p>Rečenice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Red riječi u rečenici (potvrдна, odrična, upitna) • Relativne (osnove) • Kondicionalne (Tip 1) indirektne rečenice sa oblicima prošlog vremena u zapovijestima / molbama <p>Tvorba riječi: prefiksi i sufiksi koji se odnose na date teme i gramatiku (<i>arrogant-arrogance; entertaining-entertainment, selfishness; accommodation; astronomer; historian; scientist; disappointing</i>)</p>	
--	--	---	--	--

2. RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVEROGODIŠNJI PROGRAM -
(2 časa sedmično – 70 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

U nastavi engleskog jezika kao stranog jezika u **drugom razredu** srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku (četverogodišnje školovanje) teži se **prelazu s A2 na B1 nivo** Evropskog referentnog okvira za strane jezike – CEFR. U **drugom razredu**, cilj je proširiti upotrebnii vokabular i gramatičke te rečenične strukture. Osnovni cilj je stvarati mladu osobu sposobnu za usmenu i pismenu komunikaciju sa svijetom na stranom jeziku.

CILJANI NIVO ZNANJA

2. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B1	B1	B1	B1

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ svakodnevnu konverzaciju jasno i sporo izrečenu ➤ odrediti temu diskusije kada se govori sporo i jasno ➤ razumjeti fraze i izraze koji se odnose na teme koje se obrađuju ➤ razumjeti važne informacije u kratkim odlomcima
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ važne informacije u kratkim vijestima i jednostavnim i ilustrovanim novinskim člancima ➤ jednostavno lično pismo o aspektima svakodnevnog života ➤ kratke priče o svakodnevnom životu ➤ opće značenje novih informacija u okviru poznatih tema ➤ pretraživati tekstove da bi našli potrebne informacije unutar poznatog opsega tema
Govor	Učenici će:

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ u ograničenom opsegu izražavati svoje mišljenje o konkretnim temama ➤ jasno izražavati svoje stavove koristeći prošireni vokabular, te voditi diskusiju i sa izvornim govornikom tako da mogu jasno izraziti osnove svojih ideja i stavova ➤ prezentirati osnovne sadržaje na već obrađene teme ➤ voditi razgovore unutar poznatog opsega tema
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ opisati svakodnevni događaj ➤ prepričati događaje s mnogo detalja i opisa ➤ napisati jednostavan e-mail/formalno pismo ➤ napisati tekst o već ranije obrađivanim temama

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, obrazovanja, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata.

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori,

osim gore navedenih. Učenici rade dvije pismene vježbe tokom školske godine i to po jednu u polugodištu i testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline. Pismena vježba može podrazumijevati pisanje teksta na zadanu temu, prevod teksta, gramatičke i vokabularske vježbe, obradu stručne materije, pisanje eseja. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima. Učenici u ovom razredu mogu obrađivati jednostavnije stručne tekstove prilagođene nivou znanja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujući kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Iako komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme u parovima ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne bi trebalo prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodčki pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadana tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

STRUČNI TEKSTOVI:

Učenici čitaju tekstove vezane za struku u pojednostavljenoj formi. Obrađuju se najviše dva teksta po polugodištu.

LEKTIRA:

Moguće je da učenici koji izraze veće interesovanje za čitanje na engleskom jeziku obrađuju tekstove i skraćene verzije djela iz književnosti na engleskom jeziku.

PROJEKTI / PREZENTACIJE

Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade najmanje jednu prezentaciju ili projekat u toku godine.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen I (Prvi) ciklus (dodiplomski studij) u trajanju od najmanje ČETIRI studijske godine, sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/Bachelor
- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

**IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA DRUGI RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVOROGODIŠNJI PROGRAM
(2 časa sedmično – 70 časova godišnje)**

PROGRAMSKI SADRŽAJI				
Teme	Funkcije i vještine	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Posao i karijera • Veze (porodica, prijatelji, ljubav) • Mediji (nekad i sad; moderni mediji; mediji i mladi) • Zločin i kazna • Zabava i umjetnost • Zdravlje i sport • Evropa, Evropa (multikulturalnost i raznolikost; vrijednosti Evropske Unije) 	<p>-postavljanje pitanja,</p> <p>-davanje dužih odgovora,</p> <p>-uočavanje opšte i posebne informacije,</p> <p>-opisivanje predmeta i osoba,</p> <p>-praćenje uputstava za razne aktivnosti,</p> <p>-izražavanje zahtijeva i prijedloga,</p> <p>-tražiti i davati informacije o različitim temama iz raznovrsnih oblasti,</p>	<p>SLUŠANJE Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • davanjem kratkih i dužih odgovora • uočavanjem opšte i posebne informacije • prepričavanjem dijelova teksta • učešćem u dijalozima / igranjem uloga • spajanjem pitanja i odgovarajućih odgovora, te spajanjem kolona • predviđanjem osnovnog sadržaja teksta • popunjavanjem praznina i tabela 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravilna i nepravilna množina • <i>possessive 's</i> • gerund u funkciji subjekta i objekta • složenice u jednini i množini <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (padež subjekta i objekta) • Pokazne (<i>this, that, these, those</i>) • Upitne (<i>who, which, what, whose</i>) • Prisvojne (<i>mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's</i>) • Neodređene (<i>somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing</i>) 	<p>Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme.</p> <p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Sinonime i antonime: (<i>kind-nice; reduce – lower - decrease; quarrel – feud; abundant – scarce; admit - deny</i>)</p> <p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme, npr. <i>school day, power station, petrol pump, portrait painter,</i></p>

	<p>-unaprjeđivati fonetski izgovor i spelling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bilježenjem ključnih riječi i izraza • rješavanjem zadataka: tačno/netačno; višestrukog izbora <p>ČITANJE Učenici će čitati kratke tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • uočavanjem opšte ili posebne informacije • dopunjavanjem rečenica teksta • učešćem u dijalozima • spajanjem rečenica • označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji • rješavanjem zadataka višestrukog izbora 	<p>Brojevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisanje brojeva, razlike u maternjem i engleskom pravopisu • čitanje velikih brojeva, razlomaka, decimalnih izraza <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članovi (<i>a, an, the, zero</i>) • Prisvojni pridjevi • Upitni pridjevi (<i>what, which, whose</i>) • Opisni pridjevi vezani za zadane teme • Pokazni pridjevi: <i>this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)</i> <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (<i>good – well, friendly – in a friendly way/manner</i>) • mjesto • vrijeme <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • glagolski oblici gerunda i infinitiva 	<p>download, old-fashioned, brand-new, big-headed) itd.</p> <p>Frazalne glagole: (<i>get about, get away with something, come across, come off; stay away</i>)</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (<i>take up an activity, do a sport, go for a walk, go on a diet</i>)</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Napomena: Navedena</p>
--	---	--	---	--

		<p>GOVOR Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voditi situacijske dijaloge uz pripremu, koristeći postojeće obrasce, osnove jezika i usvojeni vokabular. • samostalno rješavati zadatke i strukturirane dijaloge, te koristiti moderna nastavna sredstva i pomagala. • ukratko i na jednostavan način izraziti svoje mišljenje na zadanu temu <p>PISANJE Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati osobu, okruženje ili predmete koristeći usvojenu strukturu • napisati jednostavno neformalno pismo/e-mail poštujući osnovna pravila pisanja • ukratko izraziti svoje mišljenje o nekoj obrađenoj temi • pisati kratke i jednostavne dijaloge na već poznate i obrađene teme 	<ul style="list-style-type: none"> • Present Perfect Simple (potvrđni, odrični, upitni) • Past Perfect Simple (potvrđni, odrični, upitni) • Passive Voice • Reporting structures-statements • The Second Conditional • Question tags • modalni glagoli (should/shouldn't, must/mustn't, have to/don't have to) <p>Rečenice</p> <ul style="list-style-type: none"> • relativne • kondicionalne (tip 2) <p>Tvorba riječi: prefiksi i sufiksi koji se odnose na date teme i gramatiku, (<i>friendship, discussion; acting; accountant; politician; dishonest; illegal; unimaginative; acceptable; expressive</i>)</p>	<p>leksika predstavlja samo primjere i prijedloge i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	--	---	---	--

3. RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVOROGODIŠNJI PROGRAM
(2 časa sedmično – 70 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

U nastavi engleskog jezika kao stranog jezika u **trećem** razredu srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku (četverogodišnje školovanje) teži se **prelazu s B1 na B2 nivo** Evropskog referentnog okvira za strane jezike – CEFR. U **trećem razredu**, cilj je osposobiti učenika za govornu i pisanu komunikaciju u različitim situacijama svakodnevnog života te za samostalno učenje jezika i primjenu izvora znanja na stranom jeziku radi daljnjeg obrazovanja i usavršavanja.

CILJANI NIVO ZNANJA

3. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B1+	B1+	B1+	B1+

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući opće poruke i posebne detalje ➤ glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema ➤ veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervjui, kratka predavanja i kratke vijesti.
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima ➤ razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta ➤ identifikovati glavne zaključke u tekstovima sa različitim argumentima ➤ prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama

Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ izražavati mišljenje o apstraktnim kulturološkim temama u ograničenom opsegu ➤ voditi konverzaciju o različitim temama datim u tematskom dijelu ➤ jasno izražavati svoje stavove, te voditi diskusiju i sa izvornim ➤ prezentovati detaljno i jasno sadržaje na određene teme kroz prezentacije ➤ voditi razgovore unutar poznatog opsega tema
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu ➤ napisati esej gdje će obrazlagati za i protiv stajališta, te navoditi argumente i primjere kako bi se ispoštovala forma eseja u engleskom jeziku ➤ napisati jednostavno formalno pismo poštujući sva pravila formalnog stila pisanja u engleskom jeziku

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, obrazovanja, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz

geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata.

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa

onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade dvije pismene vježbe tokom školske godine i to po jednu u polugodištu i testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline. Pismena vježba može podrazumijevati pisanje teksta na zadanu temu, prevod teksta, gramatičke i vokabularske vježbe, obradu stručne materije, pisanje eseja. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima.** Učenici u ovom razredu mogu obrađivati jednostavnije stručne tekstove prilagođene nivou znanja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujući kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje

- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Iako komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme u parovima ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne bi trebalo prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodčki pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

STRUČNI TEKSTOVI:

Učenici čitaju tekstove vezane za struku u pojednostavljenoj formi. Obrađuju se najviše dva teksta po polugodištu.

LEKTIRA:

Moguće je da učenici koji izraze veće interesovanje za čitanje na engleskom jeziku obrađuju tekstove i skraćene verzije djela iz književnosti na engleskom jeziku.

PROJEKTI / PREZENTACIJE

Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade najmanje jednu prezentaciju ili projekat u toku godine.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen I (Prvi) ciklus (dodiplomski studij) u trajanju od najmanje ČETIRI studijske godine, sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/Bachelor
- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

**IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA TREĆI RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVOROGODIŠNJI PRGORAM
(2 časa sedmično – 70 časova godišnje)**

PROGRAMSKI SADRŽAJI				
Teme	Funkcije i vještine	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Škola, obrazovanje, posao • Društvo i identitet • Komunikacija i tehnologija (nekad i sad) • Pravda • Ravnopravnost spolova (razvoj ličnosti) • Okolina i budućnost • Svijet oko nas (životinje, ljubimci, očuvanje životinjskih vrsta, 	<p>postavljanje pitanja, davanje dužih odgovora,</p> <p>uočavanje opšte i posebne informacije,</p> <p>opisivanje predmeta i osoba,</p> <p>praćenje uputstava za razne aktivnosti,</p> <p>izražavanje zahtijeva i prijedloga,</p> <p>traženje i davanje informacija o različitim temama iz raznovrsnih oblasti,</p>	<p>SLUŠANJE</p> <p>Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • davanjem dužih odgovora • uočavanjem posebne informacije • prepričavanjem teksta • učešćem u dijalozima / igranjem uloga • spajanjem pitanja i odgovarajućih odgovora, te spajanjem kolona • predviđanjem osnovnog sadržaja teksta • popunjavanjem praznina i tabela • bilježenjem ključnih riječi i izraza 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iste oblike imenica u jednini i množini • imenice koje se upotrebljavaju samo u množini <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (padež subjekta i objekta) • Povratne (<i>myself, himself, ourselves, each other</i>) • Prisvojne (<i>mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's</i>) • Neodređene (<i>somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing</i>) <p>Brojevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisanje brojeva, razlike u maternjem i engleskom pravopisu • čitanje velikih brojeva, 	<p>Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme.</p> <p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Sinonime i antonime: (<i>sore - painful; oral - spoken; portable - moving</i>)</p> <p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme, npr. <i> schoolday, power station, petrol pump, portrait painter, download, old-fashioned, brand-new, big-headed</i>) itd.</p>

<p>prava životinja)</p>	<p>unaprjeđivanje fonetskog izgovora i <i>spellinga</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • rješavanjem zadataka: tačno/netačno; višestrukog izbora <p>ČITANJE Učenici će čitati kratke tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • uočavanjem opšte ili posebne informacije • dopunjavanjem rečenica teksta • učešćem u dijalozima • spajanjem rečenica • označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji • rješavanjem zadataka višestrukog izbora <p>GOVOR Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voditi situacijske dijaloge bez puno pripreme koristeći prošireni 	<p>razlomaka, decimalnih izraza</p> <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participski pridjevi • Pridjevi koji opisuju osobnost • Redosljed pridjeva u pridjevskoj frazi • Derivacijski sufiksi za pridjeve <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (<i>good – well, friendly – in a friendly way / manner</i>) • mjesto • vrijeme • prilozi istog oblika kao pridjevi • vjerovatnoća <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple vs. Present Continuous Tense (razlike u obliku i upotrebi – ponavljanje) • Past Simple, Past Continuous, Past Perfect 	<p>Frazalne glagole i idiome (<i>hang around; bump into; break up; own up; be right as rain; the bee's knees; be back on one's feet</i>)</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (<i>commit a crime; pass a sentence; stop global warming</i>)</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Napomena: Navedena leksika predstavlja samo primjere i prijedloge i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
-------------------------	---	---	---	--

		<p>vokabular</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno rješavati zadatke i strukturirane dijaloge, te koristiti moderna nastavna sredstva i pomagala • izraziti svoje mišljenje na raznovrsne teme uz detaljnija obrazloženja <p>PISANJE Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati osobu, okruženje ili predmete sa mnogo detalja i koristeći prošireni vokabular • napisati neformalno pismo/e-mail • izraziti svoje mišljenje o nekoj obrađenoj i novoj temi • pisati dijaloge na već poznate i obrađene teme 	<p>(narativna glagolska vremena; oblik i upotreba)</p> <ul style="list-style-type: none"> • used to / would • Present Perfect Simple vs. Present Perfect Continuous (sličnosti i razlike) • Načini izražavanja budućnosti (<i>will; be going to; Present Simple i Present Continuous</i>) • Modalni glagoli (mogućnost, vjerovatnoća, obaveza, zabrana) • Treći kondicional (uz ponavljanje nultog, prvog i drugog); • If only, I wish – izražavanje žaljenja, kajanja <p>Rečenice</p> <ul style="list-style-type: none"> • relativne (osnove) • kondicionalne rečenice (tip 0, 1, 2 i 3) • Dopusne i suprotne rečenice s veznicima: <i>but, although, yet, whatever, even, if; though;</i> 	
--	--	--	---	--

			<p>Tvorba riječi: prefiksi i sufixi koji se odnose na date teme i gramatiku, (<i>fashionable; impressive; attachment; complexity threatening; obedience; enthusiasm</i>)</p>	
--	--	--	---	--

4. RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVOROGODIŠNJI PROGRAM
(2 časa sedmično – 60 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

U nastavi engleskog jezika kao stranog jezika u **četvrtom** razredu srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku (četverogodišnje školovanje) teži se **prelazu s B1 na B2 nivo** Evropskog referentnog okvira za strane jezike – CEFR. U **četvrtom** razredu, cilj je osposobiti učenika za govornu i pisanu komunikaciju te za samostalno korištenje jezika u različitim situacijama.

CILJANI NIVO ZNANJA

4. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B2	B2	B2	B2

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	Učenici će razumjeti: <ul style="list-style-type: none"> ➤ činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući posebne detalje ➤ glavne stavke standardnog govora kao i novih tema ➤ veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa
Čitanje i razumijevanje	Učenici će: <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima ➤ razumjeti činjenice u tekstovima o raznovrsnim temama ➤ identifikovati glavne zaključke u tekstovima sa različitim argumentima ➤ prepoznati značajne stavke u novinskim člancima o raznovrsnim temama
Govor	Učenici će: <ul style="list-style-type: none"> ➤ izražavati mišljenje o apstraktnim kulturološkim temama u širem opsegu ➤ voditi konverzaciju o različitim temama datim u tematskom dijelu ➤ jasno izražavati svoje stavove, te voditi diskusiju i sa izvornim govornikom ➤ prezentovati detaljno i jasno sadržaje na određene teme kroz prezentacije ➤ voditi razgovore unutar poznatog opsega tema

Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu ➤ napisati esej gdje će obrazlagati stajališta za i protiv, te navoditi argumente i primjere kako bi se ispoštovala forma eseja u engleskom jeziku ➤ napisati formalno pismo poštujući sve konvencije formalnog stila pisanja u engleskom jeziku. ➤ napisati CV te naučiti osnove pisanja istog
----------------	---

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, obrazovanja, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata.

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori,

osim gore navedenih. Učenici rade dvije pismene vježbe tokom školske godine i to po jednu u polugodištu i testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline. Pismena vježba može podrazumijevati pisanje teksta na zadanu temu, prevod teksta, gramatičke i vokabularske vježbe, obradu stručne materije, pisanje eseja. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima. Učenici u ovom razredu mogu obrađivati jednostavnije stručne tekstove prilagođene nivou znanja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujući kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Iako komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme u parovima ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne bi trebalo prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodčki pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadana tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

STRUČNI TEKSTOVI:

Učenici čitaju tekstove vezane za struku u pojednostavljenoj formi. Obrađuju se najviše dva teksta po polugodištu.

LEKTIRA:

Moguće je da učenici koji izraze veće interesovanje za čitanje na engleskom jeziku obrađuju tekstove i skraćene verzije djela iz književnosti na engleskom jeziku.

PROJEKTI / PREZENTACIJE

Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade najmanje jednu prezentaciju ili projekat u toku godine.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen I (Prvi) ciklus (dodiplomski studij) u trajanju od najmanje ČETIRI studijske godine, sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/Bachelor
- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

**IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA ČETVRTI RAZRED SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU
ČETVOROGODIŠNJI PRGORAM
(2 časa sedmično – 60 časova godišnje)**

PROGRAMSKI SADRŽAJI				
Teme	Funkcije i vještine	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj karijere • Književnost i historija • Poimanje ljepote i način života • Odmor i putovanje • Globalni događaji i promjene u okolišu • Slobodne aktivnosti (sport, igre, hobiji i sl.) • Potrošačko društvo i reklama 	<p>postavljanje pitanja,</p> <p>davanje dužih odgovora,</p> <p>uočavanje posebne informacije,</p> <p>opisivanje predmeta i osoba,</p> <p>praćenje uputstava za razne aktivnosti,</p> <p>izražavanje zahtijeva i prijedloga,</p> <p>traženje i davanje informacija o različitim temama iz raznovrsnih oblasti,</p>	<p>SLUŠANJE Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • davanjem dužih odgovora • uočavanjem posebne informacije • prepričavanjem teksta • učešćem u dijalozima / igranjem uloga • spajanjem pitanja i odgovarajućih odgovora, te spajanjem kolona • predviđanjem osnovnog sadržaja teksta • popunjavanjem praznina i tabela 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravilnu i nepravilnu množinu • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: <i>some, any</i> <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lične (padež subjekta i objekta) • pokazne (<i>this, that, these, those</i>) • upitne (<i>who, which, what, whose</i>) • prisvojne (<i>mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's</i>) • neodređene (<i>somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing</i>) 	<p>Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme.</p> <p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Sinonime i antonime: (<i>very+adjective; leap – jump; fall-decrease; plummet - drop popular, unpopular; obedient, disobedient; sensitive, insensitive; considerate, inconsiderate, itd.</i>)</p> <p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme, npr. <i>school day, power</i></p>

	<p>unaprjeđivanje fonetskog izgovora i <i>spellinga</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • bilježenjem ključnih riječi i izraza • rješavanjem zadataka: tačno/netačno; višestrukog izbora <p>ČITANJE Učenici će čitati kratke tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanjem pitanja • uočavanjem posebne informacije • dopunjavanjem rečenica teksta • učešćem u dijalozima • spajanjem rečenica • označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji • rješavanjem zadataka višestrukog izbora <p>GOVOR Učenici će moći:</p>	<p>Brojevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisanje brojeva, razlike u maternjem i engleskom pravopisu • čitanje statistika, razlomaka, decimalnih izraza <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • članovi (<i>a, an, the, zero</i>) • kvantifikatori (<i>both, either, neither, all, none, most</i>) • Opisni pridjevi vezani za zadane teme <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (<i>good – well, friendly – in a friendly way/manner</i>) • mjesto • vrijeme • vjerovatnoća / pouzdanost <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Passive Voice; • Future Continuous; 	<p><i>station, petrol pump, portrait painter, download, old-fashioned, brand-new, big-headed</i> itd.</p> <p>Frazalne glagole i idiome <i>(catch up with; get on with; put up with; run out of; drop like flies; kick the bucket; be on the ropes)</i></p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme <i>(fashion industry, fashion statement; go on a diet)</i></p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p>
--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • voditi situacijske dijaloge bez puno pripreme koristeći prošireni vokabular. • samostalno rješavati zadatke i strukturirane dijaloge, te koristiti moderna nastavna sredstva i pomagala. • izraziti svoje mišljenje na raznovrsne teme uz detaljnija obrazloženja <p>PISANJE Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati osobu, okruženje ili predmete sa mnogo detalja koristeći prošireni vokabular • napisati neformalno pismo/e-mail • izraziti svoje mišljenje o nekoj obrađenoj i novoj temi • Pisati dijaloge na već poznate i obrađene teme. 	<ul style="list-style-type: none"> • The Future Perfect Tense; • to be used to + -ing; • modalni glagoli za izražavanje nagađanja; • Perfektivni oblik modala; • Upravni i neupravni govor (zahtjevi, potvrдне, odrične i upitne rečenice) • causative have; <p>Rečenice</p> <ul style="list-style-type: none"> • relativne • oblici indirektnih rečenica (uvodni glagol u prošlom vremenu; potvrдне, odrične, upitne rečenice) • zaključne rečenice s veznicima: <i>therefore, consequently</i> • vremenske i kondicionalne (tip 0, 1, 2, 3) <p>Tvorba riječi: prefiksi i sufiksi koji se odnose na date teme</p>	<p>Napomena: Navedena leksika predstavlja samo primjere i prijedloge i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	--	---	--	--

			i gramatiku, (<i>addition</i> , <i>misrepresentation</i> ; <i>disobedient</i> ; <i>immoral</i>)	
--	--	--	--	--

PRILOG: KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE PREZENTACIJSKIH I KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

Napomena: Nastavnici mogu prilagođavati predložene kriterije prema sposobnostima, znanju i vještinama učenika, kao i prema kategorijama koje žele ocjenjivati.

• **THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS PROFICIENCY IN EXPRESSING ONESELF IN ENGLISH**

CATEGORY	4	3	2	1	Score
Grammar	Grammar covered in class was used to communicate effectively.	A few minor difficulties arose from not using the grammar studied in class.	Grammatical errors led to many minor difficulties or one major breakdown in communication.	Grammatical errors severely hampered communication.	
Vocabulary	Vocabulary studied in class was used to express ideas eloquently.	A few minor difficulties arose from not using appropriate vocabulary.	Some difficulties arose due to limited vocabulary and/or bad diction.	Communication was severely hampered due to lack of vocabulary.	
Fluency	Student acted as a facilitator, helping the conversation flow and develop.	Some minor difficulties maintaining the conversation were evident.	Some effort was required to maintain the conversation. There may have been a few long pauses.	Much effort was required to maintain the conversation. There may have been many long pauses.	
Listening	Student responded to questions with appropriate answers, acknowledged all statements, and incorporated them into the discussion.	Student responded to most questions, acknowledged most statements, and incorporated many of these into the conversation.	Student failed to answer some questions appropriately OR failed to acknowledge some statements and incorporate these into the conversation.	Student didn't understand or ignored most questions and statements. Student may have been using notes.	

<p>Voice and non-verbal communication</p>	<p>Pronunciation was clear and inflection and expressions were used to enhance communication.</p>	<p>No serious problems arose, but better pronunciation, inflection, and/or non-verbal communication could have made communication more efficient.</p>	<p>Some communication problems arose due to unclear pronunciation and/or lack of inflection and/or expression. Student may have been difficult to hear.</p>	<p>Pronunciation, inflection, and/or expression confused communication. Student may have been very difficult to hear.</p>	
--	---	---	---	---	--

• **THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS ORAL PRESENTATIONS**

CRITERIA	BELOW EXPECTED LEVEL	AT EXPECTED LEVEL	ABOVE EXPECTED LEVEL
Introduction of topic	Topic introduced.	Topic introduced clearly, and purpose of talk was made clear.	Topic introduced clearly and in an interesting way. Purpose of talk was made clear. Outline of points was given.
Development of topic	Some understanding of topic shown. Some links and connections made between ideas. Points are usually developed with minimum detail. Information is usually relevant.	Good understanding of topic shown. Links and connections between ideas made clear. Information was relevant and expressed in own words. Points were developed with sufficient and appropriate details.	A very good understanding of the topic shown. Links and connections between ideas made clear. Information was relevant and well expressed in own words. Points were well-organised and developed with sufficient and appropriate details.
Ability to engage and involve audience	Some eye contact was made. Techniques used to engage audience were minimal, or mainly ineffective.	An interesting approach taken to topic. Speaker used techniques such as visual aids and props, anecdote, surprising facts, direct audience participation.	Speaker monitored audience and adapts presentation accordingly. An interesting or original approach taken to the topic. Speaker used techniques such as visual aids and props, anecdote, humour, surprising facts, direct audience participation.
Suitability of presentation for purpose and audience	Attempts were made to tailor the presentation content to the intended purpose of informing, interesting or persuading.	The presentation content and structure was tailored to the audience and to the intended purpose of informing, interesting or persuading.	The presentation content, structure and delivery were closely tailored to the audience and to the intended purpose of informing, interesting or persuading.

Voice: clarity, pace, fluency	Presenter occasionally spoke clearly and at a good pace.	Presenter usually spoke clearly to ensure audience comprehension. Delivery was usually fluent.	Presenter spoke clearly and at a good pace to ensure audience comprehension. Delivery was fluent and expressive.
Vocabulary, sentence structure, grammar	The vocabulary of the presentation was mainly appropriate for the topic. The presentation content was occasionally grammatically correct.	The vocabulary of the presentation was appropriate for the topic. Sentence structures were usually correct. The presentation content was usually grammatically correct.	The vocabulary of the presentation was appropriate for the topic. A variety of phrases and sentence structures were used. The presentation content was grammatically correct.
Pronunciation	Pronunciation occasionally correct, but often hesitant and inaccurate.	Pronunciation and intonation is usually correct.	Pronunciation and intonation is correct and confident.
Cultural conventions for oral presentation	Greetings and general presentation are not culturally inappropriate.	Greetings are culturally appropriate. Questions are answered appropriately.	Greetings are culturally appropriate. Gestures, stance and eye contact are appropriate. Questions are answered appropriately.
Use of visual aids	No visual aids were used; OR Visual aids were occasionally appropriate and related to the spoken message.	Visual aids supported the presentation effectively. They clarified and reinforced the spoken message.	Visual aids were carefully prepared and supported the presentation effectively. They clarified and reinforced the spoken message. The aids added impact and interest to the presentation.
Conclusion of topic	An attempt was made to conclude the presentation.	The presentation was summed up clearly.	The presentation was summed up clearly and effectively, with key points emphasised.

Answering questions from audience	Not all questions could be answered. Questions answered with difficulty, and little knowledge of the topic was demonstrated.	Most questions answered. Answers showed good knowledge and understanding of the topic. Language was mainly correct.	Questions answered with little difficulty. Very good knowledge of the topic was demonstrated. Language was correct and fluent.
--	--	---	---

• THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS WRITING

	Unsatisfactory (1)	Satisfactory (2)	Good (3)	Very good (4)	Excellent (5)
Introduction and conclusion	Not relevant to the topic	Somewhat relevant to the topic	Quite relevant to the topic	Relevant to the topic with good topic sentence	Intriguing introduction, relevant to the topic with excellent topic sentence
Organization	Ideas not ordered	Ideas somewhat ordered	Ideas ordered + some details	Ideas well ordered + good details	Excellent flow of ideas from topic sentence + relevant details
Sentences	Almost no complete sentences; some fragments	Complete sentences with some run-on sentences	Complete sentences; some variety in length or type	Detailed complete sentences, no fragments, good variety in length and type	No sentence errors; variety in length and type; sentence type relate to style of writing
Grammar	Many basic grammatical errors	Many errors in agreement, number, tense	Some errors in agreement, number, tense	Few errors in agreement, number, tense	No errors in agreement, number, tense
Vocabulary	Very low level, limited basic vocabulary	Related words or ideas mentioned, still limited basic vocabulary	Attempts to use new key words in description; beyond basic vocabulary	Uses new key/related words and ideas correctly, varies language	Uses new key/ related words/ ideas easily; colourful, interesting words suitable for topic and audience
Spelling	Many spelling errors (85%)	Some spelling errors (70%)	Occasional spelling errors (50%)	Few spelling errors	No spelling errors
Handwriting	Not legible	Hard to read; not well formed	Mostly legible	Well formed letters	Neat, easy to read, well formed

LITERATURA

1. Ellis, R. (1997) *Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
2. Mihaljevic Djigunovic, J. and M. Vilke (2000) Eight Years After: Wishful Thinking vs the Facts of Life. In: Moon, J. and M.
3. Nikolov (eds) *Research into Teaching English to Young Learners: International Perspectives*. Pécs: University Press
4. Yule, G. (2010) *The Study of Language*, 4th edition. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Spencer, David (2011) *Gateway A 2*. London: MacMillan Publishers Limited.

KONSULTIRANI DOKUMENTI

Zajednički evropski referentni okvir za jezike

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf

Zajednički Nastavni plan i program za strane jezike, APOSO

<http://www.aposo.gov.ba/hr/files/2012/10/ZJNPP-za-strane-jezike-BOS-.pdf>

Smjernice za implementaciju zajedničke jezgre Nastavnih planova i programa za kroskurikularno i međupredmetno područje definirano na ishodima učenja

https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/smjernice_za_kroskurukularno_b.pdf

Nacionalni kurikulum, Republika Hrvatska

<http://www.kurikulum.hr/wp-content/uploads/2016/03/NKOO-1.pdf>

Tabele za procjenu znanja

<https://teaching.unsw.edu.au/assessment-rubrics>

